मराठी भाषा (कोड-009)

इयत्ता - नववी व दहावी (2021-22)

आपल्या महाराष्ट्र राज्याची राजभाषा मराठी आहे. एकमेकांशी संवाद साधताना, विचारांची देवाणघेवाण करताना-, आपल्या भावना समोरील व्यक्ती समोर मांडताना या भाषेचा प्रभावी व योग्य वापर करणे आवश्यक असते. मराठी भाषा समृद्ध आहे. संस्कृत भाषा ही मराठीची जननी होय.

मराठी भाषेतील वाड.मयाला प्रदीर्घ परंपरा आहे. लिखित वाड.मयाबरोबरच लोक वाड.मयाचीही परंपरा आहे.

'माझा मराठाची बोलू कवतुके|परी अमृतातेही पैजेसी जींके| ऐसी अक्षरेंची रसिके| मेळविन |'अशी प्रतिज्ञा संत ज्ञानेश्वरांनी केली आणि ती तडीस नेली.'विवेकसिंधु' हा ग्रंथ लिहिणारे आद्य कवी मुकुंदराज,'ज्ञानेश्वरी','अमृतानुभव','चांगदेव पासष्टी' असे ग्रंथ लिहिणारे श्री संत ज्ञानेश्वर यांनी मराठी भाषा संपन्न केली.

'मराठी असे आमुची मायबोली' असे प्रत्येक मराठी माणसाने अभिमानाने म्हटले पाहिजे. मराठीतून बोलणे, मराठीतून पत्रव्यवहार करणे, मराठी वृत्तपत्रे व ग्रंथांचे वाचन करणे, हे आपणा सर्वांचेच कर्तव्य आहे. महाराष्ट्राची राजभाषा मराठी असलेल्या या महाराष्ट्रात अनेक बोलीभाषा आहेत.

२७ फेब्रुवारी हा ज्येष्ठ साहित्यिक विष्णू वामन शिरवाडकर अर्थात कुसुमाग्रज यांचा जन्मदिवस 'जागतिक मराठी भाषा दिन' म्हणून साजरा केला जातो. श्रवण कौशल्य म्हणजे ऐकणे, भाषण संभाषण कौशल्य म्हणजे बोलणे, वाचन कौशल्य म्हणजे आपल्यासमोरील मजकूर वाचणे, लेखन कौशल्य म्हणजे सुंदर सुवाच्च अक्षरात लिहिणे अशा सर्व कौशल्यांवर प्रभुत्त्व मिळवण्यासाठी मराठी भाषा शिक्षण महत्त्वाचे आहे.

'लाभले आम्हास भाग्य बोलतो मराठी
जाहलो खरेच धन्य ऐकतो मराठी
धर्म, पंथ, जात एक जाणतो मराठी
एवढ्या जगात माय मानतो मराठी

अशा सुंदर शब्दात कवी सुरेश भट यांनी माय मराठीवर्णन केले आहे.

मराठी भाषा शिक्षणाचे उद्देश

१. श्रवण कौशल्य-(Listening Skill)

- विविध प्रसार माध्यमांद्वारे(वर्तमानपत्र, टीव्हीवरील बातम्या, यु मासिके, वार्षिक अंक, प्रसारित होणाऱ्या चर्चा, संवाद) याबाबत स्वतःचे मत निश्चित करता येणे.

- सार्वजनिक ठिकाणी (बस स्थानक, रेल्वे स्थानक, विमानतळ महानगरपालिका, ग्रामसभा, नगरपालिका, गणेशोत्सव, नवरात्रोत्सव) केलेल्या सूचनांनुसार आपल्याशी संबंधित असलेल्या सूचना लक्षात घेणे.
- औपचारिक व अनौपचारिक संवाद, संभाषण ऐकून त्यात सक्रिय भाग घेता येणे.
- विविध प्रकारच्या साहित्यातील (कथा, कविता, कादंबरी, नाटक, लेख, प्रवास वर्णन) यांचा भावार्थ समजून घेता येणे.
- विविध साहित्य प्रकाराच्या ध्वनिफिती ऐकून त्यातील स्वराघात, आरोह-अवरोह या वैशिष्ट्यांची जाण होणे॰ विविध साहित्यप्रकार ऐकून त्याबाबत मत ठरवता येणे.

२. भाषण व संभाषण कौशल्य- (Speaking Skill)

- विविध पद्य प्रकारांना (कविता, भारुड, नाट्यसंगीत, देशभक्तीपर गीते, विडंबन काव्य) यांना चाली लावून त्यांचे सादरीकरण करता येणे.
- विषयानुरूप स्वतःचे स्वतंत्र विचार परखडपणे मांडता येणे (समीक्षा किंवा समीक्षण)
- विविध उपक्रमाचे नियोजन/आयोजन करून त्यात सक्रिय भाग घेता येणे.

  (स्वातंत्र्य दिन, प्रजासत्ताक दिन, शिक्षक दिन, मराठी दिन, वृक्षारोपण) यासारखे अनेक विषय भाषण संभाषण कौशल्य यातील बारकावे समजून घेऊन त्याचा योग्य वापर करता येणे.
- प्रसंगानुरूप (दुःख, सुख, आनंद, राग) समोरील व्यक्तीशी संवाद साधून स्वतःचे मत प्रभावीपणे मांडता येणे.

३. वाचन कौशल्य-(Reading Skill)

- पाठ्यपुस्तक व पाठ्येतर इतर साहित्याचे (मासिके, वार्षिक अंक, कथा, कादंबरी, नाटक) समजपूर्वक प्रकट वाचन करता येणे.
- विरामचिन्हांची दखल घेऊन (पूर्णविराम,अर्धविराम, प्रश्नचिन्ह, उद्गारचिन्ह एकेरी व दुहेरी अवतरण चिन्ह) अर्थपूर्ण प्रकट वाचन करता येणे.
- दिलेल्या उताऱ्याच्या आशयाची मध्यवर्ती कल्पना,विचार समजून घेऊन लेखन करता येणे.
- विविध साहित्य प्रकारांचे समजपूर्वक वाचन करून त्याचा आस्वाद घेता येणे.
- आंतरजालावर उपलब्ध असलेल्या संकेत स्थळावरील माहितीचे वाचन करता येणे.

- सार्वजनिक ठिकाणी लिहिलेल्या सूचना व माहिती समजपूर्वक वाचून त्याबाबत योग्य विचार करता येणे

४. लेखन कौशल्य- (WritingSkill)

- लेखन करताना शुद्धलेखनाच्या नियमांचे पालन करता येणे
- वाचलेल्या साहित्याच्या आशयातील मध्यवर्ती विचारांचे लेखन करता येणे.
- दिलेल्या विषयांमध्ये स्वतःच्या विचारांची भर घालून पुनर्लेखन करता येणे.
- म्हणी, वाक्प्रचार, शब्द, शब्दसमूह, आलंकारिक शब्द, सुभाषिते यांचा लेखनात उपयोग करता येणे.
- सामाजिक प्रश्नावर अभ्यासपूर्ण लेखन करता येणे. (उदाहरणार्थ- शेतकरी आत्महत्या, हुंडाबळी, व्यसनमुक्ती, पाण्याचा प्रश्न, राजकारणातील घडामोडींचा समाजावर होत असलेला परिणाम, भ्रष्टाचार, प्रदूषणाचा परिणाम कारणे उपाय योजना, इंटरनेटचा गैरवापर, सायबर क्राईम)
- घटना, प्रसंग, स्वानुभव यांचे तुलनात्मक लेखन करता येणे.
  (बातमी लेखन, वृत्तलेखन, जाहिरात लेखन, संवाद लेखन, पत्रलेखन कथालेखन)
- ऐकलेल्या, अनुभवलेल्या माहितीचे स्वतःच्या शब्दात लेखन करता येणे.
- पाठ्यपुस्तकात समाविष्ट असलेल्या उपयोजित घटकांवर लेखन करता येणे.

अध्ययन कौशल्य-

- संदर्भासाठी शब्दकोश पाहता येणे.
- दिलेल्या विषयाचा सखोल अभ्यास करून स्वमत मांडता येणे.
- घटना, प्रसंग, कार्यक्रम या बाबत अभिप्राय मांडता येणे.
- शब्दसमूह, वाक्प्रचार, म्हणी यांचा लेखनात व भाषण संभाषणात प्रभावीपणे वापर करता येणे.
- आंतरजालाचा वापर करून ऑनलाइन व्यवहार करता येणे. तसेच सोशल मीडियाचा योग्य वापर करता येणे.
- संगणकावर उपलब्ध असणाऱ्या विविध शैक्षणिक ॲप्लिकेशनचा अभ्यासासाठी वापर करता येणे.
- प्रसार माध्यमाद्वारे उपलब्ध होणाऱ्या कलाकृतीचा आस्वाद घेता येणे त्याबाबत चिकित्सक विचार करता येणे.
- विविध सामाजिक समस्या बाबत आपले मत परखडपणे मांडता येणे. **शिक्षकांसाठी सूचना**-ज्ञानाबरोबरच आकलनाला प्राधान्य द्यावे. विद्यार्थ्याला स्वतःचे मत मांडू द्यावे, त्याच्या अभिव्यक्तीला प्राधान्य द्यावे.पाठ,कविता यांची सांगड शाळा बाहेरील

जीवनाशी घालून उदाहरणे देऊन मुद्दे पटवून द्यावे. आनंददायी अध्ययन असावे. सकारात्मक विचार रुजवत आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर करावा शैक्षणिक साहित्याचा योग्य ठिकाणी वापर करावा शिक्षकांनी पाठ्यपुस्तकात समाविष्ट असणाऱ्या भाषाविषयक क्षमताचा विचार करुन विद्यार्थ्यांमधील भाषिक क्षमता विकसित होण्यासाठी विविध उपक्रम किंवा कृती विद्यार्थ्यांकडून करून घ्याव्यात. सर्व व्याकरण घटकांची उजळणी शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांकडून करून घ्यावी. सराव करून घ्यावा. व्याकरणाची उजळणी- शब्दांच्या जाती, प्रयोग, वाक्यांचे प्रकार किंवा वाक्य रूपांतर ,समानार्थी शब्द व विरुद्धार्थी शब्द, लिंग ,वचन, मराठी लेखन नियमाप्रमाणे देणे, विरामचिन्हे, सामान्य रूप, विभक्तिप्रत्यय, समास,काळ याचा सराव करून घेणे. शिक्षकांनी सृजनशील त्याने कल्पकतेने विविध भाषिक कृतींची रचना करावी विद्यार्थ्यांना त्यासाठी प्रेरित करावे यातूनच विद्यार्थ्यांची निरीक्षण क्षमता विचार क्षमता व कृति क्षमता यांना संधी मिळेल.

Marathi Curriculum (2021-2022)
Class - IX (Code 009)

प्रथम सत्र अभ्यासक्रम (First Term Syllabus)			
अनुक्रम Sr.no.	**पाठ क्र. Lesson no**	**पाठाचे नाव Name of the Lesson**	**लेखक / कवीचे नाव Name of a writer/ poet**
1.	3	बेटा मी ऐकतो आहे Beta Me Aikato Ahe.	व. पु. काळे V.P. Kale.
2.	4	जी. आय. पी. रेल्वे G.I.P. Railway	प्रबोधनकार ठाकरे Prabodhankar Thakare.
3.	6	ऑलम्पिक वर्तुळांचा गोफ Olympic Vartulancha Goph.	बाळ ज. पंडित Bal.J.Pandit.
4.	7	दिव्याच्या शोधामागचे दिव्य Divyachya Shodhamagache Divya.	डॉ. अनिल गोडबोले. Dr. Anil Godbole.
		कवितेचे नाव (Name of a poem)	
1.	2 - अ	संतवाणी - अ- भेटीलागी जीवा Santavani- a- Bhetilagi Jeeva	संत तुकाराम Sant Tukaram
2.	5	व्यायामाचे महत्व (कविता) Vyayamache Mahattva	राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज Rashtrasant Tukadoji Maharaj
		स्थूल वाचन (Rapid reading)	
1.		व्हेनिस Venice	रमेश मंत्री Ramesh Mantri
		आकलन (Comprehension)	अपठित गद्यांश (१०० ते १२० शब्द) Unseen Passage
		व्याकरण (Grammar)	**शब्दांच्या जाती** - नाम (नामांचे तीन प्रकार), सर्वनाम, क्रियापद, विशेषण, क्रियाविशेषण अव्यय, शब्दयोगी अव्यय, उभयान्वयी अव्यय, केवलप्रयोगी अव्यय Shabdanchya Jati - Nam ,Sarvanam ,Visheshan, Kriyapad , KriyaVisheshan, Shabdyogi Avyay, Ubhayanvayi Avyay , KevalPrayogi Avyay
		ओळखा/बदला - Identify & change	**लिंग (Gender)**
		ओळखा/बदला - Identify & change	**वचन (Singular- Plural Form)**
		ओळखा/बदला - Identify & change	**काळ** (तीन प्रकार)(Tenses -3 types)
		ओळखा/बदला - Identify & change	**वाक्य प्रकार ओळखा (Identify - Types of sentences)** (आज्ञार्थी, विधानार्थी - दोन प्रकार, उद्‌गारवाचक, प्रश्नार्थक
			समानार्थी शब्द(synonyms), विरुद्धार्थी शब्द (antonyms) (पाठ्य पुस्तकावर आधारित)(based on text book)

		ओळखा - Identify	**समास** (द्विगु, द्वंद्व- ३ प्रकार, अव्ययीभाव)
वगळण्यात आलेला अभ्यासक्रम (Omitted Syllabus)			
		कविता - सर्वात्मका शिवसुंदरा (प्रार्थना)Sarvatmaka Shivasundara)	कुसुमाग्रज (Kusumagraj)
		स्थूल वाचन - काझीरंगा Rapid reading- Kaziranga	वसंत अवसरे Vasant Avasare
		स्थूल वाचन - हास्यचित्रातली मुलं Rapid reading- Hasyachitratali Mule	मधुकर धर्मापुरीकर Madhukar Dharmapurikar

टीप. लेखन कौशल्य (Writing Skills)

- निबंध लेखन (वर्णनात्मक, आत्मवृत्तपर, कल्पनाविस्तार), पत्रलेखन (लिफाफ्या सहित) - मागणी पत्र, तक्रार पत्र हे विषय अंतर्गत मूल्यमापनामध्ये समाविष्ट करण्यात आले आहेत. यांचे मूल्यमापन चाचणी परीक्षांमध्ये करण्यात यावे .(Essay writing- 3 types) Letter writing- Demand & Complaint)

अंतर्गत मूल्यमापनामध्ये भाषण - संभाषण, वाचन कौशल्य (ASL) श्रवण कौशल्य , एकाधिक मूल्यमापन (multiple assessments) , विषय संवर्धन (subject enrichment) , पोर्टफोलियो (माहिती संकलन), वर्ग चाचणी, विषयाशी संबधित प्रकल्प (project), विषयाशी संबधित उपक्रम(activities) यांचा देखील समावेश करण्यात आलेला आहे.

दि्वतीय सत्र अभ्यासक्रम (Second Term Syllabus)			
अनुक्रम Sr.no.	**पाठ क्र. Lesson no**	**पाठाचे नाव (Name of lesson)**	**लेखक / कवीचे नाव (Name of a writer/ poet)**
1.	8	सखू आजी Sakhu Aji	राजन गवस Rajani Gavas
2.	11	आभाळातल्या पाऊलवाटा Abhalatalya Paulwata	
3.	15	माझे शिक्षक आणि संस्कार Maze Shikshak aani Sanskar	शंकरराव खरात Shankarrao Kharat
4.	16	शब्दांचा खेळ Shabdancha Khel	हेलन केलर Helen Kelar
		कवितेचे नाव (Name of a poem)	
1.	13	तिफन (कविता) Tifan	विठ्ठल वाघ Vitthal Vagh
2.	२ - आ	संतवाणी -आ- संतकृपा झाली Santvani - Aa- Santkrupa Zali	संत बहिणाबाई Sant Bahinabai
		स्थूल वाचन(Rapid reading)	
1.		विश्वकोश Vishwakosh	
In case of offline papers (2nd Term) will be included	→	उपयोजित लेखन	**पत्रलेखन (लिफाफ्या सहित) - <u>तक्रार</u> <u>पत्र</u>/** मागणी **पत्र**
In case of online papers		**आकलन (Comprehension)**	अपठित गद्यांश(८ ते १० ओळी) (Unseen Passage)
In both Scenario		**व्याकरण (grammar)**	**शब्दांच्या जाती** - नाम (नामांचे तीन प्रकार), सर्वनाम, क्रियापद, विशेषण, क्रियाविशेषण अव्यय, शब्दयोगी अव्यय, उभयान्वयी अव्यय, केवलप्रयोगी अव्यय Shabdanchya Jati - Nam ,Sarvanam, Visheshan, Kriyapad, KriyaVisheshan Avyay, Ubhayanvayi Avyay, KevalPrayogi Avyay, Shabdyogi Avyay
		ओळखा/बदला - Identify & change	**लिंग बदला (Change the gender)**
		ओळखा/बदला - Identify & change	**वचन बदला (Change the form - singular-plural)**
		ओळखा/बदला - Identify & change	**काळ बदला** (तीन प्रकार)
		ओळखा/बदला - Identify & change	**वाक्य रुपांतर करा** (Change as per instructions)(आज्ञार्थी, विधानार्थी - दोन प्रकार, उद्‌गारवाचक, प्रश्नार्थक

			समानार्थी विरुद्धार्थी शब्द (पाठ्य पुस्तकावर आधारित)
		ओळखा (Identify)	**समास** (द्विगु, द्वंद्व- ३ प्रकार, अव्ययीभाव)
		उपयोजित लेखन	**पत्रलेखन (लिफाफ्या सहित)** - तक्रार पत्र/ मागणी पत्र
वगळण्यात आलेला अभ्यासक्रम (Omitted Syllabus)			
	10	कुलूप Kulup	श्री. कृ. कोल्हटकर Shri. Kru. Kolhatkar
	14	ते जीवनदायी झाड Te jeevandayi zad	भारत सासणे Bharat Sasane
	09	उजाड उघडे माळरानही Ujad ughade Malranhi	ललिता गादगे Lalita Gadage
	12	पुन्हा एकदा Punha Ekada	प्रतिमा इंगोले Pratima Ingole

टीप. लेखन कौशल्य (Writing Skills)

पत्रलेखन (लिफाफ्या सहित) - तक्रार पत्र, मागणी पत्र हे (offiline परीक्षा असेल तर लेखी पेपर मध्ये औपचारिक पत्र विचारले जाईल)

निबंध लेखन (वर्णनात्मक, आत्मवृत्तपर, कल्पनाविस्तार), कथालेखन Stories writing, हे विषय अंतर्गत मूल्यमापनामध्ये समाविष्ट करण्यात आले आहेत. यांचे मूल्यमापन चाचणी परीक्षांमध्ये करण्यात यावे .

अंतर्गत मूल्यमापनामध्ये भाषण - संभाषण, वाचन कौशल्य (ASL) श्रवण कौशल्य , एकाधिक मूल्यमापन (multiple assessments), विषय संवर्धन (subject enrichment) , पोर्टफोलियो (माहिती संकलन), वर्ग चाचणी, विषयाशी संबधित प्रकल्प (Project), विषयाशी संबधित उपक्रम (Activities) यांचा देखील समावेश करण्यात आलेला आहे.

इयत्ता नववी

मराठी भाषा - (द्वितीय भाषा) अक्षरभारती (२०१७)

महाराष्ट्र राज्य पाठ्यपुस्तक निर्मिती व अभ्यासक्रम संशोधन मंडळ, पुणे - ४.

Maharashtra State Textbook Production and Curriculum Research, Pune - 4.

प्रश्नपत्रिका प्रारूप – प्रथम सत्र

मराठी (009) / **इयत्ता: नववी** 2021-22

एकूण गुण : 40

वेळ - 90 मिनिटे

प्रश्न 1 – एकूण गुण 6 // Question 1 : Marks 6				
घटक Unit	उप-घटक Sub Unit	प्रश्न प्रकार Type of Ques.	प्रश्नसंख्या No.of ques.	गुण Total Marks
वाचन व आकलन Reading	अपठित गद्य Unseen Prose [सुमारे125 शब्द]	बहुपर्यायी M.C.Q.	6	6 x 1 = 6
प्रश्न 2 - एकूण गुण 20 // Question 2 : Marks 20				
पाठ्यपुस्तक :	गद्य पाठ Lessons	बहुपर्यायी M.C.Q.	10	10 x 1 = 10
	पद्य पाठ Poems	बहुपर्यायी M.C.Q.	07	7 x 1 = 07
	स्थूल वाचन Rapid Reading	बहुपर्यायी M.C.Q.	03	3 x 1= 03
प्रश्न 3 - एकूण गुण 14 // Question 3 : Marks 14				
व्याकरण :	शब्द लिंग Gender	बहुपर्यायी M.C.Q.	[2 पैकी 1]	1 x 1 = 1
	शब्द वचन Vachan	बहुपर्यायी M.C.Q.	[2 पैकी 1]	1 x 1 = 1
	समानार्थी शब्द (synonyms)	बहुपर्यायी M.C.Q.	[2 पैकी 1]	1 x 1 = 1
	विरुद्धार्थी शब्द (antonyms)	बहुपर्यायी M.C.Q.	[2 पैकी 1]	1 x 1 = 1
	शब्द जाती Shbd-Jati	बहुपर्यायी M.C.Q.	[6 पैकी 4]	4 x 1 = 4
	काळ ओळख, परिवर्तन Identify and change tenses	बहुपर्यायी M.C.Q.	[3 पैकी 2]	2 x 1 = 2
	वाक्य प्रकार ओळख, परिवर्तन Identify and change - Types of sentences)	बहुपर्यायी M.C.Q.	[4 पैकी 2]	2 x 1 = 2
	समास ओळख	बहुपर्यायी M.C.Q.	[4 पैकी 2]	2 x 1 = 2

टीप. लेखन कौशल्य (Writing Skills)

निबंध लेखन (वर्णनात्मक, आत्मवृत्तपर, कल्पनाविस्तार), कथालेखन, पत्रलेखन (लिफाफ्या सहित) - तक्रार पत्र, मागणी पत्र हे विषय अंतर्गत मूल्यमापनामध्ये समाविष्ट करण्यात आले आहेत. यांचे मूल्यमापन चाचणी परीक्षांमध्ये करण्यात यावे .(Essay writing- 3 types) Letter writing- (Complaint, Demand)

अंतर्गत मूल्यमापनामध्ये भाषण - संभाषण, वाचन कौशल्य (ASL) श्रवण कौशल्य , एकाधिक मूल्यमापन (multiple assessments) , विषय संवर्धन (subject enrichment) , पोर्टफोलियो (माहिती संकलन), वर्ग चाचणी, विषयाशी संबधित प्रकल्प (project), विषयाशी संबधित उपक्रम(activities) यांचा देखील समावेश करण्यात आलेला आहे.

मराठी (009)/ इयत्ता: नववी 2021-22

प्रश्नपत्रिका प्रारूप– द्वितीय सत्र

परीक्षा परीक्षाकेंद्रात लेखी स्वरूपात झाल्यास

एकूण गुण : 40

वेळ - २ तास

❖ प्रश्न 1 – एकूण गुण - 10 // Ques. 1 : Marks : 10				
घटक Unit	उप-घटक Sub Unit	प्रश्न प्रकार Type of Ques.	प्रश्नसंख्या No. of Ques.	गुण Total marks
उपयोजित लेखन	पत्रलेखन (लिफाफ्या सहित) - तक्रार पत्र/ मागणी पत्र	दीर्घोत्तरी L.A.	[2 पैकी 1]	1 x 6 = 6
वाचन व आकलन Reading Comprehension	अपठित गद्य Unseen Prose [सुमारे125 शब्द]	दीर्घोत्तरी L.A. लघुत्तरी प्रश्न S. A.	[2 पैकी 1] [3 पैकी 2]	1 x 2 = 2 2 x 1 = 2
❖ प्रश्न 2 – एकूण गुण - 20 // Ques. 3 : Marks 20				
पाठ्यपुस्तक Text Book :	गद्य Prose	अ] लघुत्तरी प्रश्न S. A. आ] दीर्घोत्तरी प्रश्न L.A.	[6 पैकी 4] [4 पैकी 2]	4 x 1 = 4 2 x 3 = 6
	ब] पद्य Poetry	अ] लघुत्तरी प्रश्न S.A. आ] दीर्घोत्तरी प्रश्न L.A इ] संदर्भासहित स्पष्टीकरण L.A	[3 पैकी 2] [3 पैकी 1] [3 पैकी 1]	2 x 1 = 2 1 x 2 = 2 1 x 3 = 3
	स्थूल वाचन Rapid Reading	अ] लघुत्तरी प्रश्न S.A. **OR** अ] दीर्घोत्तरी प्रश्न L.A	[4 पैकी 3] **OR** [2 पैकी 1]	3 x 1 = 3 **OR** 1 x 3 = 3
❖ प्रश्न 3 एकूण गुण 10				
व्याकरण :	शब्द जाती Shbd-Jati	लघुत्तरी प्रश्न V.S.A.	[6 पैकी 4]	4 x 1 = 4
	काळ ओळख, परिवर्तन Identify and change tenses	लघुत्तरी प्रश्न V.S.A.	[3 पैकी 2]	2 x 1 = 2
	वाक्य प्रकार ओळख, परिवर्तन Identify and change - Types of sentences)	लघुत्तरी प्रश्न V.S.A.	[4 पैकी 2]	2 x 1 = 2
	समास ओळख	लघुत्तरी प्रश्न V.S.A.	[4 पैकी 2]	2 x 1 = 2

टीप. लेखन कौशल्य (Writing Skills)

पत्रलेखन (लिफाफ्या सहित) - तक्रार पत्र, मागणी पत्र हे (offiline परीक्षा असेल तर लेखी पेपर मध्ये औपचारिक पत्र विचारले जाईल)

निबंध लेखन (वर्णनात्मक, आत्मवृत्तपर, कल्पनाविस्तार), कथालेखन, हे विषय अंतर्गत मूल्यमापनामध्ये समाविष्ट करण्यात आले आहेत. यांचे मूल्यमापन चाचणी परीक्षांमध्ये करण्यात यावे .

अंतर्गत मूल्यमापनामध्ये भाषण - संभाषण, वाचन कौशल्य (ASL) श्रवण कौशल्य , एकाधिक मूल्यमापन (multiple assessments) , विषय संवर्धन (subject enrichment) , पोर्टफोलियो (माहिती संकलन), वर्ग चाचणी, विषयाशी संबधित प्रकल्प (Project), विषयाशी संबधित उपक्रम (Activities) यांचा देखील समावेश करण्यात आलेला आहे

प्रश्नपत्रिका प्रारूप – प्रथम सत्र

मराठी (009) / **इयत्ता: नववी** 2021-22

परीक्षा ऑनलाईन स्वरूपात झाल्यास

एकूण गुण : 40

वेळ - 90 मिनिटे

प्रश्न 1 – एकूण गुण 6 // Question 1 : Marks 6				
घटक Unit	उप-घटक Sub Unit	प्रश्न प्रकार Type of Ques.	प्रश्नसंख्या No.of ques.	गुण Total Marks
वाचन व आकलन Reading	अपठित गद्य Unseen Prose [सुमारे125 शब्द]	बहुपर्यायी M.C.Q.	6	6 x 1 = 6
प्रश्न 2 - एकूण गुण 20 // Question 2 : Marks 20				
पाठ्यपुस्तक :	गद्य पाठ Lessons	बहुपर्यायी M.C.Q.	10	10 x 1 = 10
	पद्य पाठ Poems	बहुपर्यायी M.C.Q.	07	7 x 1 = 07
	स्थूल वाचन Rapid Reading	बहुपर्यायी M.C.Q.	03	3 x 1= 03
प्रश्न 3 - एकूण गुण 14 // Question 3 : Marks 14				
व्याकरण :	शब्द लिंग Gender	बहुपर्यायी M.C.Q.	[2 पैकी 1]	1 x 1 = 1
	शब्द वचन Vachan	बहुपर्यायी M.C.Q.	[2 पैकी 1]	1 x 1 = 1
	समानार्थी शब्द (synonyms)	बहुपर्यायी M.C.Q.	[2 पैकी 1]	1 x 1 = 1
	विरुद्धार्थी शब्द (antonyms)	बहुपर्यायी M.C.Q.	[2 पैकी 1]	1 x 1 = 1
	शब्द जाती Shbd-Jati	बहुपर्यायी M.C.Q.	[6 पैकी 4]	4 x 1 = 4
	काळ ओळख, परिवर्तन Identify and change tenses	बहुपर्यायी M.C.Q.	[3 पैकी 2]	2 x 1 = 2
	वाक्य प्रकार ओळख, परिवर्तन Identify and change - Types of sentences)	बहुपर्यायी M.C.Q.	[4 पैकी 2]	2 x 1 = 2
	समास ओळख	बहुपर्यायी M.C.Q.	[4 पैकी 2]	2 x 1 = 2

टीप. लेखन कौशल्य (Writing Skills)

निबंध लेखन (वर्णनात्मक, आत्मवृत्तपर, कल्पनाविस्तार), कथालेखन, पत्रलेखन (लिफाफ्या सहित) - तक्रार पत्र, मागणी पत्र हे विषय अंतर्गत मूल्यमापनामध्ये समाविष्ट करण्यात आले आहेत. यांचे मूल्यमापन चाचणी परीक्षांमध्ये करण्यात यावे .(Essay writing- 3 types) Letter writing- (Complaint, Demand)

अंतर्गत मूल्यमापनामध्ये भाषण - संभाषण, वाचन कौशल्य (ASL) श्रवण कौशल्य , एकाधिक मूल्यमापन (multiple assessments) , विषय संवर्धन (subject enrichment) , पोर्टफोलियो (माहिती संकलन), वर्ग चाचणी, विषयाशी संबधित प्रकल्प (project), विषयाशी संबधित उपक्रम(activities) यांचा देखील समावेश करण्यात आलेला आहे.

मराठी भाषा (कोड-009)

इयत्ता - नववी व दहावी (2021-22)

आपल्या महाराष्ट्र राज्याची राजभाषा मराठी आहे. एकमेकांशी संवाद साधताना, विचारांची देवाणघेवाण करताना-, आपल्या भावना समोरील व्यक्ती समोर मांडताना या भाषेचा प्रभावी व योग्य वापर करणे आवश्यक असते. मराठी भाषा समृद्ध आहे. संस्कृत भाषा ही मराठीची जननी होय.

मराठी भाषेतील वाड.मयाला प्रदीर्घ परंपरा आहे. लिखित वाड.मयाबरोबरच लोक वाड.मयाचीही परंपरा आहे.

'माझा मराठाची बोलू कवतुके|परी अमृतातेही पैजेसी जींके| ऐसी अक्षरेंची रसिके| मेळविन |'अशी प्रतिज्ञा संत ज्ञानेश्वरांनी केली आणि ती तडीस नेली.'विवेकसिंधु' हा ग्रंथ लिहिणारे आद्य कवी मुकुंदराज,'ज्ञानेश्वरी','अमृतानुभव','चांगदेव पासष्टी' असे ग्रंथ लिहिणारे श्री संत ज्ञानेश्वर यांनी मराठी भाषा संपन्न केली.

'मराठी असे आमुची मायबोली' असे प्रत्येक मराठी माणसाने अभिमानाने म्हटले पाहिजे. मराठीतून बोलणे, मराठीतून पत्रव्यवहार करणे, मराठी वृत्तपत्रे व ग्रंथांचे वाचन करणे, हे आपणा सर्वांचेच कर्तव्य आहे. महाराष्ट्राची राजभाषा मराठी असलेल्या या महाराष्ट्रात अनेक बोलीभाषा आहेत.

२७ फेब्रुवारी हा ज्येष्ठ साहित्यिक विष्णू वामन शिरवाडकर अर्थात कुसुमाग्रज यांचा जन्मदिवस 'जागतिक मराठी भाषा दिन' म्हणून साजरा केला जातो. श्रवण कौशल्य म्हणजे ऐकणे, भाषण संभाषण कौशल्य म्हणजे बोलणे, वाचन कौशल्य म्हणजे आपल्यासमोरील मजकूर वाचणे, लेखन कौशल्य म्हणजे सुंदर सुवाच्च अक्षरात लिहिणे अशा सर्व कौशल्यांवर प्रभुत्त्व मिळवण्यासाठी मराठी भाषा शिक्षण महत्त्वाचे आहे.

'लाभले आम्हास भाग्य बोलतो मराठी
जाहलो खरेच धन्य ऐकतो मराठी
धर्म, पंथ, जात एक जाणतो मराठी
एवढ्या जगात माय मानतो मराठी

अशा सुंदर शब्दात कवी सुरेश भट यांनी माय मराठीवर्णन केले आहे.

मराठी भाषा शिक्षणाचे उद्देश

१. श्रवण कौशल्य-(Listening Skill)

- विविध प्रसार माध्यमांद्वारे(वर्तमानपत्र, टीव्हीवरील बातम्या, यु मासिके, वार्षिक अंक, प्रसारित होणाऱ्या चर्चा, संवाद) याबाबत स्वतःचे मत निश्चित करता येणे.

- सार्वजनिक ठिकाणी (बस स्थानक, रेल्वे स्थानक, विमानतळ महानगरपालिका, ग्रामसभा, नगरपालिका, गणेशोत्सव, नवरात्रोत्सव) केलेल्या सूचनांनुसार आपल्याशी संबंधित असलेल्या सूचना लक्षात घेणे.
- औपचारिक व अनौपचारिक संवाद, संभाषण ऐकून त्यात सक्रिय भाग घेता येणे.
- विविध प्रकारच्या साहित्यातील (कथा, कविता, कादंबरी, नाटक, लेख, प्रवास वर्णन) यांचा भावार्थ समजून घेता येणे.
- विविध साहित्य प्रकाराच्या ध्वनिफिती ऐकून त्यातील स्वराघात, आरोह-अवरोह या वैशिष्ट्यांची जाण होणे. विविध साहित्यप्रकार ऐकून त्याबाबत मत ठरवता येणे.

२. भाषण व संभाषण कौशल्य- (Speaking Skill)

- विविध पद्य प्रकारांना (कविता, भारुड, नाट्यसंगीत, देशभक्तीपर गीते, विडंबन काव्य) यांना चाली लावून त्यांचे सादरीकरण करता येणे.
- विषयानुरूप स्वतःचे स्वतंत्र विचार परखडपणे मांडता येणे (समीक्षा किंवा समीक्षण)
- विविध उपक्रमाचे नियोजन/आयोजन करून त्यात सक्रिय भाग घेता येणे.

  (स्वातंत्र्य दिन, प्रजासत्ताक दिन, शिक्षक दिन, मराठी दिन, वृक्षारोपण) यासारखे अनेक विषय भाषण संभाषण कौशल्य यातील बारकावे समजून घेऊन त्याचा योग्य वापर करता येणे.
- प्रसंगानुरूप (दुःख, सुख, आनंद, राग) समोरील व्यक्तीशी संवाद साधून स्वतःचे मत प्रभावीपणे मांडता येणे.

३. वाचन कौशल्य-(Reading Skill)

- पाठ्यपुस्तक व पाठ्येतर इतर साहित्याचे (मासिके, वार्षिक अंक, कथा, कादंबरी, नाटक) समजपूर्वक प्रकट वाचन करता येणे.
- विरामचिन्हांची दखल घेऊन (पूर्णविराम,अर्धविराम, प्रश्नचिन्ह, उद्गारचिन्ह एकेरी व दुहेरी अवतरण चिन्ह) अर्थपूर्ण प्रकट वाचन करता येणे.
- दिलेल्या उताऱ्याच्या आशयाची मध्यवर्ती कल्पना,विचार समजून घेऊन लेखन करता येणे.
- विविध साहित्य प्रकारांचे समजपूर्वक वाचन करून त्याचा आस्वाद घेता येणे.
- आंतरजालावर उपलब्ध असलेल्या संकेत स्थळावरील माहितीचे वाचन करता येणे.

- सार्वजनिक ठिकाणी लिहिलेल्या सूचना व माहिती समजपूर्वक वाचून त्याबाबत योग्य विचार करता येणे

४. लेखन कौशल्य- (WritingSkill)

- लेखन करताना शुद्धलेखनाच्या नियमांचे पालन करता येणे
- वाचलेल्या साहित्याच्या आशयातील मध्यवर्ती विचारांचे लेखन करता येणे.
- दिलेल्या विषयांमध्ये स्वतःच्या विचारांची भर घालून पुनर्लेखन करता येणे.
- म्हणी, वाक्प्रचार, शब्द, शब्दसमूह, आलंकारिक शब्द, सुभाषिते यांचा लेखनात उपयोग करता येणे.
- सामाजिक प्रश्नावर अभ्यासपूर्ण लेखन करता येणे. (उदाहरणार्थ- शेतकरी आत्महत्या, हुंडाबळी, व्यसनमुक्ती, पाण्याचा प्रश्न, राजकारणातील घडामोडींचा समाजावर होत असलेला परिणाम, भ्रष्टाचार, प्रदूषणाचा परिणाम कारणे उपाय योजना, इंटरनेटचा गैरवापर, सायबर क्राईम)
- घटना, प्रसंग, स्वानुभव यांचे तुलनात्मक लेखन करता येणे.
  (बातमी लेखन, वृत्तलेखन, जाहिरात लेखन, संवाद लेखन, पत्रलेखन कथालेखन)
- ऐकलेल्या, अनुभवलेल्या माहितीचे स्वतःच्या शब्दात लेखन करता येणे.
- पाठ्यपुस्तकात समाविष्ट असलेल्या उपयोजित घटकांवर लेखन करता येणे.

अध्ययन कौशल्य-

- संदर्भासाठी शब्दकोश पाहता येणे.
- दिलेल्या विषयाचा सखोल अभ्यास करून स्वमत मांडता येणे.
- घटना, प्रसंग, कार्यक्रम या बाबत अभिप्राय मांडता येणे.
- शब्दसमूह, वाक्प्रचार, म्हणी यांचा लेखनात व भाषण संभाषणात प्रभावीपणे वापर करता येणे.
- आंतरजालाचा वापर करून ऑनलाइन व्यवहार करता येणे. तसेच सोशल मीडियाचा योग्य वापर करता येणे.
- संगणकावर उपलब्ध असणाऱ्या विविध शैक्षणिक ॲप्लिकेशनचा अभ्यासासाठी वापर करता येणे.
- प्रसार माध्यमाद्वारे उपलब्ध होणाऱ्या कलाकृतीचा आस्वाद घेता येणे त्याबाबत चिकित्सक विचार करता येणे.

विविध सामाजिक समस्या बाबत आपले मत परखडपणे मांडता येणे. **शिक्षकांसाठी सूचना-** ज्ञानाबरोबरच आकलनाला प्राधान्य द्यावे. विद्यार्थ्याला स्वतःचे मत मांडू द्यावे, त्याच्या अभिव्यक्तीला प्राधान्य द्यावे.पाठ,कविता यांची सांगड शाळा बाहेरील जीवनाशी घालून

उदाहरणे देऊन मुद्दे पटवून द्यावे. आनंददायी अध्ययन असावे. सकारात्मक विचार रुजवत आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर करावा शैक्षणिक साहित्याचा योग्य ठिकाणी वापर करावा शिक्षकांनी पाठ्यपुस्तकात समाविष्ट असणाऱ्या भाषाविषयक क्षमताचा विचार करुन विद्यार्थ्यांमधील भाषिक क्षमता विकसित होण्यासाठी विविध उपक्रम किंवा कृती विद्यार्थ्यांकडून करून घ्याव्यात. सर्व व्याकरण घटकांची उजळणी शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांकडून करून घ्यावी. सराव करून घ्यावा. व्याकरणाची उजळणी- शब्दांच्या जाती, प्रयोग, वाक्यांचे प्रकार किंवा वाक्य रूपांतर ,समानार्थी शब्द व विरुद्धार्थी शब्द, लिंग ,वचन, मराठी लेखन नियमाप्रमाणे देणे, विरामचिन्हे, सामान्य रूप, विभक्तिप्रत्यय, समास,काळ याचा सराव करून घेणे. शिक्षकांनी सृजनशील त्याने कल्पकतेने विविध भाषिक कृतींची रचना करावी विद्यार्थ्यांना त्यासाठी प्रेरित करावे यातूनच विद्यार्थ्यांची निरीक्षण क्षमता विचार क्षमता व कृति क्षमता यांना संधी मिळेल.

Marathi Curriculum (2021-2022)
Class - X (Code 009)

प्रथम सत्र अभ्यासक्रम (First Term Syllabus)			
अनुक्रम Sr.no.	**पाठ क्र. Lesson no**	**पाठाचे नाव Name of the Lesson**	**लेखक / कवीचे नाव Name of a writer/ poet**
1.	1	तू बुद्धी दे - (केवळ वाचनासाठी) Tu buddhi de (only for reading)	गुरू ठाकूर Guru Thakur
2.	2	संतवाणी-अ -अंकिला मी दास तुझा Ankita me Das tuza	संत नामदेव Sant Namdev
3.	3	शाल Shal	रा.ग.जाधव Ra.Ga.Jadhav
4.	4	उपास Upas	पु.ल. देशपांडे P.L. Deshpande
5.	5	दोन दिवस (कविता) Don Divas	नारायण सुर्वे Narayan Surve
6	6	चुडीवाला	जयश्री रुईकर Jayshree Ruikar
		स्थूलवाचन- मोठे होत असलेल्या मुलांनो.... Rapid reading- Mothe hot asalelya Mulano...	डॉ.अनिल काकोडकर Dr. Anil Kakodkar
		आकलन (Comprehension)	अपठित गद्यांश (१०० ते १२० शब्द) Unseen Passage
		व्याकरण (Grammar)	**शब्दांच्या जाती** - नाम (नामांचे तीन प्रकार), सर्वनाम, क्रियापद, विशेषण, क्रियाविशेषण अव्यय, शब्दयोगी अव्यय, उभयान्वयी अव्यय, केवलप्रयोगी अव्यय Shabdanchya Jati - Nam ,Sarvanam ,Visheshan, Kriyapad , KriyaVisheshan, Shabdyogi Avyay, Ubhayanvayi Avyay , KevalPrayogi Avyay
		ओळखा/बदला - Identify & change	**लिंग (Gender)**
		ओळखा/बदला - Identify & change	**वचन (Singular- Plural Form)**
		ओळखा /बदला - Identify & change	**काळ** (तीन प्रकार)(Tenses -3 types)
		ओळखा/बदला - Identify & change	**वाक्य प्रकार ओळखा-बदला Identify and change - Types of sentences)** (आज्ञार्थी, विधानार्थी - दोन प्रकार, उद्गारवाचक, प्रश्नार्थक
			समानार्थी शब्द(synonyms), विरुद्धार्थी शब्द (antonyms) (पाठ्य पुस्तकावर आधारित)(based on text book)
		ओळखा - Identify	**समास** (द्विगु, द्वंद्व- ३ प्रकार, अव्ययीभाव)

वगळण्यात आलेला अभ्यासक्रम (Omitted Syllabus)	
संतवाणी’आ - योगी सर्वकाळ सुखदाता Yogi Sarvkal Sukhdata फूटप्रिंट्स Footprints	संत एकनाथ Sant Eknath डॉ. प्रदीप आवटे. Dr. Pradeep Awate

टीप. लेखन कौशल्य (Writing Skills)

निबंध लेखन (वर्णनात्मक, आत्मवृत्तपर, कल्पनाविस्तार), कथालेखन, पत्रलेखन (लिफाफ्या सहित) - तक्रार पत्र, मागणी पत्र हे विषय अंतर्गत मूल्यमापनामध्ये समाविष्ट करण्यात आले आहेत. यांचे मूल्यमापन चाचणी परीक्षांमध्ये करण्यात यावे .(Essay writing- 3 types) Letter writing- (Complaint)

अंतर्गत मूल्यमापनामध्ये भाषण - संभाषण, वाचन कौशल्य (ASL) श्रवण कौशल्य , एकाधिक मूल्यमापन (multiple assessments) , विषय संवर्धन (subject enrichment) , पोर्टफोलियो (माहिती संकलन), वर्ग चाचणी, विषयाशी संबधित प्रकल्प (project), विषयाशी संबधित उपक्रम(activities) यांचा देखील समावेश करण्यात आलेला आहे.

द्वितीय सत्र अभ्यासक्रम (Second Term Syllabus)			
अनुक्रम **Sr.no.**	**पाठ क्र.** **Lesson no**	**पाठाचे नाव** **Name of the Lesson**	**लेखक / कवीचे नाव** **Name of a writer/ poet**
1.	8	ऊर्जाशक्तीचा जागर Urjashakticha Jagar	डॉ. रघुनाथ माशेलकर Dr. Raghunath Mashelkar
2.	9	औक्षण (कविता) Aukshan	इंदिरा संत Indira Sant
3.	10	रंग साहित्याचे (Rang Sahityache)	
4.	15	खरा नागरिक (Khara Nagarik)	सुहास बारटक्के Suhas Bartakke
5	16	स्वप्न करू साकार (कविता) Swapna karu Sakar	किशोर पाठक Kishor Pathak
		स्थूलवाचन - व्युत्पत्ती कोश Rapid reading- Vyutpatti Kosh	
In case of offline papers (2nd Term) will be included	→	**उपयोजित लेखन**	**पत्रलेखन (लिफाफ्या सहित) -** <u>तक्रार</u> <u>पत्र</u>/ मागणी पत्र
In case of online papers		**आकलन (Comprehension)**	अपठित गद्यांश(८ ते १० ओळी) (Unseen Passage)
In both Scenario		**व्याकरण (grammar)**	**शब्दांच्या जाती** - नाम (नामांचे तीन प्रकार), सर्वनाम, क्रियापद, विशेषण, क्रियाविशेषण अव्यय, शब्दयोगी अव्यय, उभयान्वयी अव्यय, केवलप्रयोगी अव्यय Shabdanchya Jati - Nam ,Sarvanam, Visheshan, Kriyapad, KriyaVisheshan Avyay, Ubhayanvayi Avyay, KevalPrayogi Avyay, Shabdyogi Avyay
		ओळखा/बदला - Identify & change	**लिंग (Gender)**
		ओळखा/बदला - Identify & change	**वचन (Singular- Plural Form)**
		ओळखा/बदला - Identify & change	**काळ बदला** (तीन प्रकार)
		ओळखा/बदला - Identify & change	**वाक्य रुपांतर करा** (Change as per instructions)(आज्ञार्थी, विधानार्थी - दोन प्रकार, उद्गारवाचक, प्रश्नार्थक
			समानार्थी शब्द(synonyms), विरुद्धार्थी शब्द (antonyms) (पाठ्य पुस्तकावर आधारित)(based on text book)
		ओळखा (Identify)	**समास** (द्विगु, द्वंद्व- ३ प्रकार, अव्ययीभाव)
		उपयोजित लेखन	**पत्रलेखन (लिफाफ्या सहित) - <u>तक्रार</u> <u>पत्र</u>/** मागणी **पत्र**

वगळण्यात आलेला अभ्यासक्रम (Omitted Syllabus)			
	11	जंगल डायरी (Jungle Dairy)	अतुल धामनकर (Atul Dhamankar)
	12	रंग मजेचे रंग उद्याचे कविता (Rang Majeche ,Rang Udyache)	अंजली कुलकर्णी (Anjali Kulkarni)
	14	बीज पेरले गेले (Beej Perale Gele)	चंदू बोर्डे (Chandu Borde)

टीप. लेखन कौशल्य (Writing Skills)

पत्रलेखन (लिफाफ्या सहित) - तक्रार पत्र, मागणी पत्र हे (offiline परीक्षा असेल तर लेखी पेपर मध्ये औपचारिक पत्र विचारले जाईल)

निबंध लेखन (वर्णनात्मक, आत्मवृत्तपर, कल्पनाविस्तार),कथालेखन, हे विषय अंतर्गत मूल्यमापनामध्ये समाविष्ट करण्यात आले आहेत. यांचे मूल्यमापन चाचणी परीक्षांमध्ये करण्यात यावे .

Stories writing, Letter writing (Demand)

अंतर्गत मूल्यमापनामध्ये भाषण - संभाषण, वाचन कौशल्य (ASL) श्रवण कौशल्य , एकाधिक मूल्यमापन (multiple assessments) , विषय संवर्धन (subject enrichment) , पोर्टफोलियो (माहिती संकलन), वर्ग चाचणी, विषयाशी संबधित प्रकल्प (Project), विषयाशी संबधित उपक्रम (Activities) यांचा देखील समावेश करण्यात आलेला आहे.

प्रश्नपत्रिका प्रारूप – प्रथम सत्र

मराठी (009) / इयत्ता: दहावी 2021-22

एकूण गुण : 40

प्रश्न 1 – एकूण गुण 6 // Question 1 : Marks 6				
घटक Unit	उप-घटक Sub Unit	प्रश्न प्रकार Type of Ques.	प्रश्नसंख्या No.of ques.	गुण Total Marks
वाचन व आकलन Reading	अपठित गद्य Unseen Prose [सुमारे125 शब्द]	बहुपर्यायी M.C.Q.	6	6 x 1 = 6
प्रश्न 2 - एकूण गुण 20 // Question 2 : Marks 20				
पाठ्यपुस्तक :	गद्य पाठ Lessons	बहुपर्यायी M.C.Q.	10	10 x 1 = 10
	पद्य पाठ Poems	बहुपर्यायी M.C.Q.	07	7 x 1 = 07
	स्थूल वाचन Rapid Reading	बहुपर्यायी M.C.Q.	03	3 x 1= 03
प्रश्न 3 - एकूण गुण 14 // Question 3 : Marks 14				
व्याकरण :	शब्द लिंग Gender	बहुपर्यायी M.C.Q.	[2 पैकी 1]	1 x 1 = 1
	शब्द वचन Vachan	बहुपर्यायी M.C.Q.	[2 पैकी 1]	1 x 1 = 1
	समानार्थी शब्द (synonyms)	बहुपर्यायी M.C.Q.	[2 पैकी 1]	1 x 1 = 1
	विरुद्धार्थी शब्द (antonyms)	बहुपर्यायी M.C.Q.	[2 पैकी 1]	1 x 1 = 1
	शब्द जाती Shbd-Jati	बहुपर्यायी M.C.Q.	[6 पैकी 4]	4 x 1 = 4
	काळ ओळख, परिवर्तन Identify and change tenses	बहुपर्यायी M.C.Q.	[3 पैकी 2]	2 x 1 = 2
	वाक्य प्रकार ओळख, परिवर्तन Identify and change - Types of sentences)	बहुपर्यायी M.C.Q.	[4 पैकी 2]	2 x 1 = 2
	समास ओळख	बहुपर्यायी M.C.Q.	[4 पैकी 2]	2 x 1 = 2

टीप. लेखन कौशल्य (Writing Skills)

निबंध लेखन (वर्णनात्मक, आत्मवृत्तपर, कल्पनाविस्तार), कथालेखन, पत्रलेखन (लिफाफ्या सहित) - तक्रार पत्र, मागणी पत्र हे विषय अंतर्गत मूल्यमापनामध्ये समाविष्ट करण्यात आले आहेत. यांचे मूल्यमापन चाचणी परीक्षांमध्ये करण्यात यावे .(Essay writing- 3 types) Letter writing- (Complaint, Demand)

अंतर्गत मूल्यमापनामध्ये भाषण - संभाषण, वाचन कौशल्य (ASL) श्रवण कौशल्य , एकाधिक मूल्यमापन (multiple assessments) , विषय संवर्धन (subject enrichment) , पोर्टफोलियो (माहिती संकलन), वर्ग चाचणी, विषयाशी संबधित प्रकल्प (project), विषयाशी संबधित उपक्रम(activities) यांचा देखील समावेश करण्यात आलेला आहे.

मराठी (009)/ **इयत्ता: दहावी** 2021-22

प्रश्नपत्रिका प्रारूप– द्‌वितीय सत्र

परीक्षा परीक्षाकेंद्रात लेखी स्वरूपात झाल्यास

एकूण गुण : 40

❖ प्रश्न 1 – एकूण गुण - 10 // Ques. 1 : Marks : 10				
घटक Unit	उप-घटक Sub Unit	प्रश्न प्रकार Type of Ques.	प्रश्नसंख्या No. of Ques.	गुण Total marks
उपयोजित लेखन	पत्रलेखन (लिफाफ्या सहित) - तक्रार पत्र/ मागणी पत्र	दीर्घोत्तरी L.A.	[2 पैकी 1]	1 x 6 = 6
वाचन व आकलन Reading Comprehension	अपठित गद्‌य Unseen Prose [सुमारे125 शब्द]	दीर्घोत्तरी L.A. लघुत्तरी प्रश्न S. A.	[2 पैकी 1] [3 पैकी 2]	1 x 2 = 2 2 x 1 = 2
❖ प्रश्न 2 – एकूण गुण - 20 // Ques. 3 : Marks 20				
पाठ्‌यपुस्तक Text Book :	गद्‌य Prose	अ] लघुत्तरी प्रश्न S. A. आ] दीर्घोत्तरी प्रश्न L.A.	[6 पैकी 4] [4 पैकी 2]	4 x 1 = 4 2 x 3 = 6
	ब] पद्‌य Poetry	अ] लघुत्तरी प्रश्न S.A. आ] दीर्घोत्तरी प्रश्न L.A इ] संदर्भासहित स्पष्टीकरण L.A	[3 पैकी 2] [3 पैकी 1] [3 पैकी 1]	2 x 1 = 2 1 x 2 = 2 1 x 3 = 3
	स्थूल वाचन Rapid Reading	अ] लघुत्तरी प्रश्न S.A. **OR** अ] दीर्घोत्तरी प्रश्न L.A	[4 पैकी 3] [2 पैकी 1]	3 x 1 = 3 1 x 3 = 3
❖ प्रश्न 3 एकूण गुण 10				
व्याकरण :	शब्द जाती Shbd-Jati	लघुत्तरी प्रश्न V.S.A.	[6 पैकी 4]	4 x 1 = 4
	काळ ओळख, परिवर्तन Identify and change tenses	लघुत्तरी प्रश्न V.S.A.	[3 पैकी 2]	2 x 1 = 2
	वाक्य प्रकार ओळख, परिवर्तन Identify and change - Types of sentences)	लघुत्तरी प्रश्न V.S.A.	[4 पैकी 2]	2 x 1 = 2
	समास ओळख	लघुत्तरी प्रश्न V.S.A.	[4 पैकी 2]	2 x 1 = 2

टीप. लेखन कौशल्य (Writing Skills)

पत्रलेखन (लिफाफ्या सहित) - तक्रार पत्र, मागणी पत्र हे (offiline परीक्षा असेल तर लेखी पेपर मध्ये औपचारिक पत्र विचारले जाईल)

निबंध लेखन (वर्णनात्मक, आत्मवृत्तपर, कल्पनाविस्तार), कथालेखन, हे विषय अंतर्गत मूल्यमापनामध्ये समाविष्ट करण्यात आले आहेत. यांचे मूल्यमापन चाचणी परीक्षांमध्ये करण्यात यावे .

अंतर्गत मूल्यमापनामध्ये भाषण - संभाषण, वाचन कौशल्य (ASL) श्रवण कौशल्य , एकाधिक मूल्यमापन (multiple assessments) , विषय संवर्धन (subject enrichment) , पोर्टफोलियो (माहिती संकलन), वर्ग चाचणी, विषयाशी संबधित प्रकल्प (Project), विषयाशी संबधित उपक्रम (Activities) यांचा देखील समावेश करण्यात आलेला आहे

मराठी (009)/ **इयत्ता: दहावी** 2021-22

प्रश्नपत्रिका प्रारूप– द्वितीय सत्र

परीक्षा ऑनलाईन स्वरूपात झाल्यास

एकूण गुण : 40

प्रश्न 1 – एकूण गुण 6 // Question 1 : Marks 6				
घटक Unit	उप-घटक Sub Unit	प्रश्न प्रकार Type of Ques.	प्रश्नसंख्या No.of ques.	गुण Total Marks
वाचन व आकलन Reading	अपठित गद्य Unseen Prose [सुमारे125 शब्द]	बहुपर्यायी M.C.Q.	6	6 x 1 = 6
प्रश्न 2 - एकूण गुण 20 // Question 2 : Marks 20				
पाठ्यपुस्तक :	गद्य पाठ Lessons	बहुपर्यायी M.C.Q.	10	10 x 1 = 10
	पद्य पाठ Poems	बहुपर्यायी M.C.Q.	07	7 x 1 = 07
	स्थूल वाचन Rapid Reading	बहुपर्यायी M.C.Q.	03	3 x 1= 03
प्रश्न 3 - एकूण गुण 14 // Question 3 : Marks 14				
व्याकरण :	शब्द लिंग Gender	बहुपर्यायी M.C.Q.	[2 पैकी 1]	1 x 1 = 1
	शब्द वचन Vachan	बहुपर्यायी M.C.Q.	[2 पैकी 1]	1 x 1 = 1
	समानार्थी शब्द (synonyms)	बहुपर्यायी M.C.Q.	[2 पैकी 1]	1 x 1 = 1
	विरुद्धार्थी शब्द (antonyms)	बहुपर्यायी M.C.Q.	[2 पैकी 1]	1 x 1 = 1
	शब्द जाती Shbd-Jati	बहुपर्यायी M.C.Q.	[6 पैकी 4]	4 x 1 = 4
	काळ ओळख, परिवर्तन Identify and change tenses	बहुपर्यायी M.C.Q.	[3 पैकी 2]	2 x 1 = 2
	वाक्य प्रकार ओळख, परिवर्तन Identify and change - Types of sentences)	बहुपर्यायी M.C.Q.	[4 पैकी 2]	2 x 1 = 2
	समास ओळख	बहुपर्यायी M.C.Q.	[4 पैकी 2]	2 x 1 = 2

टीप. लेखन कौशल्य (Writing Skills)

निबंध लेखन (वर्णनात्मक, आत्मवृत्तपर, कल्पनाविस्तार), कथालेखन, पत्रलेखन (लिफाफ्या सहित) - तक्रार पत्र, मागणी पत्र हे विषय अंतर्गत मूल्यमापनामध्ये समाविष्ट करण्यात आले आहेत. यांचे मूल्यमापन चाचणी परीक्षांमध्ये करण्यात यावे .(Essay writing- 3 types) Letter writing- (Complaint, Demand)

अंतर्गत मूल्यमापनामध्ये भाषण - संभाषण, वाचन कौशल्य (ASL) श्रवण कौशल्य , एकाधिक मूल्यमापन (multiple assessments) , विषय संवर्धन (subject enrichment) , पोर्टफोलियो (माहिती संकलन), वर्ग चाचणी, विषयाशी संबधित प्रकल्प (project), विषयाशी संबधित उपक्रम(activities) यांचा देखील समावेश करण्यात आलेला आहे.